

Social Work & Education

©SW&E,2017

Antonina Kononchuk,
*Ph.D., Associate professor,
doctoral candidate Department
of Social Work
Taras Shevchenko
Chernihiv National
Pedagogical University*

Антоніна Конончук,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
докторант,
кафедра соціальної роботи
Чернігівський національний
педагогічний університет
імені Т.Г.Шевченка,*

*Chernihiv, Ukraine
м.Чернігів, Україна
Antonina_Kononchuk@mail.ru*

*Received: May 09, 2017
1st Revision: May 30, 2017
Accepted: June 12, 2017*

ORCID iD 0000-0001-9986-00374

Kononchuk, A. (2017). Preparation future social workers under higher education to prevent trafficking, *Social Work and Education*, Vol. 4, No. 1., pp 48-59.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ДО ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

АНОТАЦІЯ. У статті розкрито соціальне значення та гостру необхідність профілактичної соціально-педагогічної роботи по запобіганню торгівлі людьми в Україні. Виявлено наявність недостатньої кваліфікаційної підготовки соціальних працівників для роботи з різними категоріями «груп ризику», особливо з молоддю, і відповідно визначено, що одним із важливих завдань професійної підготовки майбутніх працівників соціальної сфери на сучасному етапі розвитку українського суспільства є належна організація освітньої підготовки студентів з питань профілактики торгівлі людьми як одного із важливих напрямів протидії цьому грубому порушенню прав людини. Представлено можливості такого навчання на прикладі підготовки майбутніх соціальних працівників у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя у межах навчальної дисципліни під назвою «Запобігання торгівлі людьми».

Ключові слова: професійна підготовка; соціальний працівник; торгівля людьми; захист прав людини; запобігання торгівлі людьми; профілактична робота

Вступ

Інтеграційні процеси вищої освіти України у європейський освітній простір передбачають якісну професійну підготовку кваліфікованих фахівців нової генерації. На сьогоднішній день дана проблема актуалізується у контексті соціального замовлення, постійних суспільних змін, які вимагають зміни існуючих підходів професійної підготовки та ставить особливі вимоги до фахівців – конкурентоспроможність, гнучкість мислення, готовність до успішної продуктивної діяльності у своїй сфері, здатність до саморозвитку. Саме ці завдання має вирішувати професійна підготовка майбутніх соціальних працівників, поєднуючи в собі накопичений вітчизняний досвід та сучасні інноваційні підходи світової практики підготовки фахівців.

Здатність адаптуватися до мінливих умов і технологій особливо актуальна для майбутніх спеціалістів соціальної сфери. Це обумовлено складною соціально-економічною ситуацією в Україні, яка протягом двох останніх десятиріч характеризується загостренням соціальних проблем і відповідно розширенням кола об'єктів соціальної роботи, що потребує як реформування системи надання соціальних послуг, розробки механізмів соціального замовлення, переосмислення ролі державних соціальних служб та неурядових організацій у здійсненні соціальної роботи, так і підготовки фахівців, готових реагувати на нові соціальні проблеми і суспільні виклики. Однією з таких проблем, з якою зіштовхнулася Україна на початку 90-х рр. минулого століття, стала проблема торгівлі людьми, протидія якій не тільки не вщухає і сьогодні, а й, навпаки, підсилюється, що пов'язано з розвитком і змінами у сучасних умовах цього явища у міжнародному масштабі та у межах нашої країни. Цьому сприяють різке падіння рівня життя (бідність) людей, необізнаність населення з правових питань, підвищення мобільності населення, трудова міграція, зростання безробіття, насилля, організована злочинність, збільшення доступу населення до мережі Інтернет, який практично не контролюється з точки зору закону, і нерідко використовується з корисливою і навіть злочинною метою (8,7 млн. жителів України користуються мережею практично щодня, з них: 61% - особи від 15 до 29 років)(Звіт дослідження рівня обізнаності з явищем торгівлі людьми, 2011), а також неналежним рівнем відповідного правового і соціального захисту громадян. Наразі гострі соціальні проблеми, серед яких ми виділяємо торгівлю людьми, зумовлюють потребу суспільства у професійній діяльності фахівців з соціально-правового захисту та профілактичної роботи, які здійснюють практичну діяльність у різних установах і закладах. Суб'єктами такої діяльності є органи державної влади, заклади і установи різного відомчого підпорядкування, органи самоврядування територіальних громад, громадські об'єднання та організації. В силу своїх професійних обов'язків (реалізації захисної та профілактичної функцій), до них долучилися і соціальні працівники, які повинні забезпечувати дотримання норм охорони та захисту прав особистості, представляти її інтереси в різних інстанціях, підвищувати правову культуру населення, запобігати виникненню, поширенню чи загостренню негативних соціальних явищ і їх небезпечних наслідків. Тому професійна підготовка

майбутніх соціальних працівників до протидії торгівлі людьми є одним із важливих завдань підготовки висококваліфікованих фахівців соціальної сфери.

Окреслена проблема знайшла своє відображення у дослідженнях науковців. Зокрема, теоретико-методологічні засади, специфіку професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у системі вищої освіти розглядаються у роботах В.Андрущенко, С.Архипової, В.Беха, О.Безпалько, І.Зверєвої, Р.Вайноли, І.Іванової, А.Капської, О.Карпенко, І.Козубовської, Г.Лактіонової, Л.Міщик, І.Миговича, В.Поліщук, А.Рижанової, В.Сидорова, Т.Семигіної, С.Харченка, Н.Чернухи та ін.; особливості підготовки до виконання певних професійних функцій висвітлені у роботах Я.Кичука, І.Ковчиної, Г.Локаревої, С.Пашенко, А.Первушиної, Ж.Петрочко, О.Пожидаєвої, В.Сидорова та ін.; досвід професійної підготовки соціальних працівників у європейських країнах вивчали О.Бартош-Пічка, Н.Гайдук, Н.Горішна, С.Когут, Г.Лещук, Т.Логвиненко, В.Поліщук, Ю.Поліщук, О.Пришляк та ін.; проблему технологічної підготовки соціальних працівників досліджували Р.Вайнола, О.Гура, І.Зимня, Н.Зимівець, І.Козич, О.Протас та ін. Проте питання готовності майбутніх соціальних працівників до протидії торгівлі людьми залишається поза увагою наукових інтересів дослідників. Саме тому метою статті є висвітлити досвід професійно-орієнтованої підготовки соціальних працівників щодо розширення спектру їх професійної діяльності у напрямі запобігання торгівлі людьми у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя.

Основна частина

1. Проблема торгівлі людьми у світі і в сучасній Україні

Проблема торгівлі людьми у світі і в сучасній Україні стоїть досить гостро і вимагає дієвих заходів з протидії. Так, за даними Представництва Міжнародної організації з міграції в Україні, починаючи з 1991р. постраждалими від торгівлі людьми стали близько 110 000 українців. Громадськими та міжнародними організаціями було надано допомогу більше 9000 постраждалим за період 2000-2011рр. (Статистика справ постраждалих від торгівлі людьми Представництва МОМ в Україні, 2012). Консультанти Національної «гарячої лінії» з питань протидії торгівлі людьми надали 44 428 консультацій протягом листопада 1997-грудня 2011рр. (Річний звіт Центру «Ла Страда-Україна», 2012). Стабільно близько 50% дзвінків на Національну «гарячу лінію» з питань запобігання торгівлі людьми надходить від чоловіків, 75% консультацій стосуються питань працевлаштування за кордоном. Аналіз справ осіб, постраждалих від торгівлі людьми, показує, що ситуація з жінками, постраждалими від торгівлі людьми з метою трудової експлуатації, ускладнюється тим, що вони часто страждають і від сексуального насильства. Тривожною залишається і ситуація з торгівлею дітьми. Адаже за даними Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) щороку в світі близько 1 млн. 200 тис. дітей потерпає від торгівлі людьми, близько 2800 дітей щодня примушують до заняття проституцією. Як зазначено у Всесвітньому звіті про торгівлю людьми, діти, потерпілі від цього явища, становлять майже 20% загальної кількості потерпілих. В Україні, за оцінками Міжнародної організації праці, близько 350 тис. дітей потерпають від експлуатації праці та торгівлі ними

(Ковальчук Л.Г., 2010, с.1). Аналіз даних про постраждалих дітей, ідентифікованих у 2011р. свідчить, що сферами їх подальшої експлуатації були: жебрацтво (27%), надання сексуальних послуг для використання порнографічних зйомок (27%), дитяча праця (17%). Більшість дітей експлуатували на території України (70%) та в Російській Федерації (27%)(Статистика справ постраждалих від торгівлі людьми Представництва МОМ в Україні, 2012).

Відповідно до даних Міністерства внутрішніх справ України, в період з 2001р. по 2008р. органами внутрішніх справ України виявлено 2289 злочинів, передбачених ст.149 («Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини») Кримінального кодексу України; встановлено місцезнаходження та повернуто в Україну 2578 потерпілих від торгівлі людьми, в тому числі 262 дітей. Центр «Ла Страда – Україна» за період з 1997-го по вересень 2010рр. надав допомогу 1901 особі. З них протягом 2004 – жовтня 2010рр. фахівці Центру надали допомогу 867 дітям, постраждалим від торгівлі дітьми та різних форм експлуатації. За оцінками Міжнародної організації праці, 350 000 дітей в Україні становлять групу ризику щодо потрапляння в ситуацію торгівлі людьми та експлуатації праці (Левченко К.Б., Ковальчук Л.Г., Удалова О.А., 2011, с.34-35).

Однак дати об'єктивну оцінку масштабам проблеми торгівлі людьми в Україні не може ніхто. Як зазначається у результатах громадського моніторингу виконання Державної програми протидії торгівлі людьми у 2010р., « На сьогодні відсутня єдина система статистичної інформації щодо торгівлі людьми. Статистику у кримінальних справах веде МВС України, з надання допомоги постраждалим, які до них звертаються, - Державна служба у справах сім'ї, дітей та молоді, з надання допомоги дітям – жертвам торгівлі людьми – Служба у справах дітей, Міжнародна організація з міграції, а також громадські організації тощо» (Моніторинг виконання Державної програми протидії торгівлі людьми на період до 2010р., 2011, с.46). На жаль і сьогодні ситуація мало змінилася на краще. Тому торгівля людьми є комплексною, багаторівневою, малодослідженою соціальною проблемою, яскравим показником ставлення місцевих громад і держави вцілому до соціально-правового захисту своїх громадян.

Висвітлення в науковій літературі проблеми торгівлі людьми дає підстави виокремити окремі аспекти дослідження даної проблеми, а саме: у соціальному та правовому контексті (К.Левченко, Л.Ковальчук, О.Удалова та ін.); стандарти соціальних послуг у сфері протидії торгівлі людьми (В.Кизим, О.Козачук); соціально-педагогічна робота у сфері протидії торгівлі людьми (Н.Гевчук, Л.Ковальчук, К.Татуревич, К.Черепиха, О.Удалова); соціальна профілактика торгівлі людьми (І.Зверева, Р.Зеленський, Н.Гусак, Н.Калашник, І.Трубавіна та ін.). Соціальний аналіз щодо чинників, сфер діяльності протидії, надання допомоги постраждалим від торгівлі людьми, знаходимо у дослідженнях Державного інституту проблем сім'ї та молоді, Українського інституту соціальних досліджень, Міжнародної організації міграції в Україні, Міжнародного жіночого правозахисного центру «Ла Страда – Україна». Нормативно-правова база щодо попередження торгівлі людьми представлена міжнародним та вітчизняним законодавством у сфері боротьби з торгівлею людьми.

2. Навчальна дисципліна «Запобігання торгівлі людьми» у підготовці студентів спеціальності «соціальна робота» у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя

Аналіз міжнародно-правових актів і наукових публікацій дозволяє констатувати багатоаспектність змісту поняття «торгівля людьми». Але спільними ознаками у його розумінні є продаж або інша платна передача, здійснювані з метою експлуатації людини (Енциклопедія для фахівців соціальної сфери, 2012, с.299). Залучення до експлуатації багатьох людей часто відбувається через низький рівень поінформованості про явище торгівлі людьми, можливих ризиків та призводить до того, що вони досить легко стають жертвами торгівлі з тяжкими наслідками для власного здоров'я або навіть життя. Тому одним із важливих завдань у сфері протидії торгівлі людьми є превентивна робота для різних уразливих категорій населення. У зв'язку з цим профілактична робота з протидії торгівлі людьми стає все більш нагальною, потребує усвідомленої мотивації, соціально-педагогічних основ здійснення, професійної компетентності фахівців, серед яких важлива роль належить соціальним працівникам. Тому включення з 2011р. до навчального плану підготовки студентів спеціальності «соціальна робота» у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя навчальної дисципліни «Запобігання торгівлі людьми» дало можливість розширити спектр фахової підготовки майбутніх спеціалістів соціальної сфери (Таблиця 1.).

Ця навчальна дисципліна нерозривно пов'язана з професійно-орієнтованими курсами: «Технології соціальної роботи», «Соціальна профілактика», «Соціальна робота з різними групами населення», «Нормативно-правові основи соціально-педагогічної діяльності», «Основи соціально-правового захисту особистості», «Основи консультування», «Рекламно-інформаційні технології» та ін.

Мету навчальної дисципліни «Запобігання торгівлі людьми» ми визначили як формування когнітивного (знання), операційного (вміння) та мотиваційного (ставлення) компонентів готовності майбутніх соціальних працівників до протидії торгівлі людьми.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: ознайомити майбутніх соціальних працівників з характеристиками феномену «торгівля людьми» як актуальної соціальної проблеми, її особливостями, тенденціями та загальними принципами практичної діяльності з різними цільовими групами; розкрити роль соціального працівника у здійсненні протидії торгівлі людьми; представити технології соціальної профілактики щодо торгівлі людьми, специфіку роботи з вразливими категоріями населення на індивідуальному, груповому рівнях та в соціальному просторі громади; висвітлити механізми міжвідомчої взаємодії між різними суб'єктами профілактики торгівлі людьми; презентувати міжнародний та вітчизняний досвід превентивної роботи по запобіганню торгівлі людьми.

Таблиця 1.

**Календарно - тематичний план навчальної дисципліни
«Запобігання торгівлі людьми»**

Змістові модулі	Всього	Кількість годин, відведених на:			
		Лекції	Семінарські заняття	Індивідуальну роботу	Самостійну роботу
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти проблеми торгівлі людьми</i>					
Тема 1. Проблема торгівлі людьми в Україні та світі	14	2	2		10
Тема 2. Передумови торгівлі людьми та їх наслідки для потерпілих сторін	16	4	2		10
Разом за змістовий модуль	30	6	4		24
<i>Змістовий модуль 2. Профілактика торгівлі людьми</i>					
Тема 3. Технології превентивної роботи з протидії торгівлі людьми	32	4	8	10	10
Тема 4. Загальні принципи надання допомоги потерпілим від торгівлі людьми	14	2	2		10
Тема 5. Мережа організацій з протидії торгівлі людьми	14	2	2		10
Разом за змістовий модуль	60	8	12	10	30
Всього годин	90	14	16	10	50

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Запобігання торгівлі людьми» студенти отримують **знання** про: сутність явища торгівлі людьми, підходи до його розуміння; чинники і наслідки торгівлі людьми; державні та відомчі нормативно-правові документи з протидії торгівлі людьми; цільові групи для проведення профілактичної роботи; принципи та методи роботи з подолання наслідків торгівлі людьми; технології запобігання торгівлі людьми; коло партнерів, їх компетенції у спільній діяльності та оволодівають **уміннями**: організувати та проводити профілактичну роботу щодо торгівлі людьми з різними цільовими групами, вразливими категоріями населення (в тому числі індивідуальну, групову роботу, з сім'єю, роботу в громаді); розробляти та впроваджувати інноваційні методи та форми профілактичної роботи; здійснювати дослідження вразливості різних категорій населення щодо потрапляння в ситуації торгівлі людьми; співпрацювати з державними та громадськими організаціями у

протидії торгівлі людьми; використовувати досвід профілактики торгівлі людьми. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Запобігання торгівлі людьми» майбутні соціальні працівники набувають **професійні компетентності**: здатність до інноваційної діяльності щодо профілактики торгівлі людьми; оволодіння інтерактивними методами і формами превентивної роботи; забезпечувати навчальними, інноваційними, науковими матеріалами превентивну роботу по запобіганню торгівлі людьми; здійснювати міжвідомчу взаємодію щодо протидії торгівлі людьми.

При розробці навчальної програми дисципліни «Запобігання торгівлі людьми» бралася до уваги навчальна програма курсу «Протидія торгівлі людьми» Школи соціальної роботи імені В.І.Полтавця Національного університету «Києво-Могилянська академія» (Соціально-педагогічні основи протидії торгівлі людьми та експлуатації дітей, 2011, с.217-221).

Програма розрахована на 90 годин, з них: лекційні – 14 годин, семінарські – 16 годин, індивідуальна і самостійна робота – 60 годин. Вивчення курсу «Запобігання торгівлі людьми» завершується заліком.

Зміст навчальної дисципліни «Запобігання торгівлі людьми» ми поділили на два змістові модулі, до яких включили теми з урахуванням наукових досліджень явища торгівлі людьми, методичного забезпечення профілактичної роботи, вітчизняного та зарубіжного досвіду протидії торгівлі людьми, практичної діяльності державних та громадських організацій у цій сфері.

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти торгівлі людьми.

Тема 1. ПРОБЛЕМА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Підходи до розуміння виникнення та поширення явища торгівлі людьми. Визначення поняття «торгівля людьми» у міжнародному та вітчизняному законодавстві. Торгівля людьми як порушення прав людини. Різновиди торгівлі людьми. Мета торгівлі та види експлуатації. Суб'єкти та об'єкти торгівлі людьми. «Ланцюг» торгівлі людьми. Країни походження; країни призначення; країни транзиту. Стереотипні уявлення, міфи та установки суспільства щодо проблеми та потерпілих від торгівлі людьми осіб. Розмежування торгівлі людьми, нерегульованої міграції. Шляхи потрапляння в ситуацію торгівлі людьми, технології впливу, засоби та методи залучення. Вербування людей з метою подальшої експлуатації. Нормативно-правове регулювання протидії торгівлі людьми: міжнародний та вітчизняний досвід.

Тема 2. ПЕРЕДУМОВИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ ТА ЇХ НАСЛІДКИ ДЛЯ ПОТЕРПІЛИХ СТОРІН

Зовнішні (макрорівневі) та внутрішні передумови торгівлі людьми (економічні, соціальні, психологічні, інформаційні, правові) і їх наслідки для потерпілої особи, сім'ї, оточення, держави: медико-психологічні та соціальні; емоційні, когнітивні, фізичні та поведінкові реакції; симптоми посттравматичного стресового розладу. Шляхи подолання посттравматичного стресового розладу. Явище віктимізації потерпілих від торгівлі людьми осіб та можливості запобігання.

Змістовий модуль 2. Профілактика торгівлі людьми

Тема 3. ПРОФІЛАКТИКА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Основні цілі та завдання профілактичної роботи щодо запобігання торгівлі людьми. Підходи щодо запобігання торгівлі людьми: інформаційний, дієвий, соціально-економічний, силовий. Складові превентивних стратегій протидії торгівлі людьми. Вразливі категорії населення щодо ризику торгівлі людьми. Первинна, вторинна та третинна соціальна профілактика торгівлі людьми: мета, зміст, об'єкт, форми, методи. Цільова аудиторія для здійснення профілактичної роботи: діти, батьки, вчителі, вихователі, соціальні працівники, молодь та ін. Основні напрями превентивної роботи із запобігання торгівлі людьми: 1) підвищення рівня поінформованості громадськості, груп ризику; 2) забезпечення гендерної рівності в суспільстві; 3) вдосконалення законодавства та дій правоохоронних органів; 4) допомога потерпілим від торгівлі людьми. Технології, методи та форми профілактичної роботи.

Механізми взаємодії державних та неурядових організацій у протидії торгівлі людьми. Роль інформаційного телефонного консультування у профілактичній роботі. Робота зі ЗМІ, ІКТ з метою запобігання торгівлі людьми.

Тема 4. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ, МЕТОДИ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Принципи надання допомоги потерпілим від торгівлі людьми. Ідентифікація потерпілих від торгівлі людьми осіб. Основні права потерпілих від торгівлі людьми. Складання індивідуального плану втручання. Консультативні стратегії. Індивідуальне консультування потерпілих. Стадії консультативного процесу. Підтримка потерпілих під час прояву психологічних реакцій на торгівлю людьми у процесі індивідуального консультування. Визначення основних проблем та потреб потерпілих при первинному оцінюванні, складання плану супроводу. Складові процесу первинного оцінювання. Телефонне консультування. Основні принципи телефонного консультування. Роль інформаційно-консультаційних ліній в індивідуальному консультуванні. Мета та об'єкти соціального супроводу. Представництво інтересів потерпілих. Рівні представництва. Захист потерпілих під час досудового слідства та розгляду справи у суді.

Різновиди групової роботи з потерпілими від торгівлі людьми. Діяльність груп самопомоги для потерпілих від торгівлі людьми. Організація та особливості роботи з сім'ями потерпілих. Програми здобуття професійних навичок і кваліфікації для потерпілих від торгівлі людьми.

Тема 5. МЕРЕЖА ОРГАНІЗАЦІЙ З ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Суб'єкти протидії торгівлі людьми: державні заклади і установи, різноманітні служби підтримки, громадські організації, найближче оточення. Мережа підтримки Г.Перрі. Координація зусиль щодо протидії торгівлі людьми. Міжсекторальна взаємодія у протидії торгівлі людьми в Україні. Діяльність правоохоронних органів у протидії торгівлі людьми. Спеціалізовані установи для надання допомоги потерпілим від торгівлі людьми.

Для самостійної роботи студентам пропонується опрацювати окремі теми, які безпосередньо пов'язані з матеріалом, що вивчається на поточних заняттях. Також самостійна робота передбачає: опрацювання рекомендованої літератури до практичних занять, окремих питань, змісту вітчизняних та міжнародних

нормативно-правових документів щодо захисту прав людей та протидії торгівлі людьми, виконання практичних завдань, зокрема, підібрати у періодичних виданнях ситуації щодо торгівлі людьми в Україні та світі і зробити їх аналіз.

Індивідуальну роботу студентів ми пропонуємо організувати у формі індивідуального навчально-дослідного заняття (ІНДЗ). Індивідуальне навчально-дослідне завдання з навчальної дисципліни «Запобігання торгівлі людьми» - це вид навчально-дослідної роботи студента, який містить результати власного пошуку і висновки та відображає рівень його професійної компетентності щодо вирішення поставлених завдань. У межах даної навчальної дисципліни студентам пропонується як ІНДЗ – розробити проект створення Центру протидії торгівлі людьми. Проект розробляється за алгоритмом проектної діяльності та прилюдно захищається під час заліку.

Завершальним етапом у роботі з вивчення навчальної дисципліни «Запобігання торгівлі людьми» є обговорення того, наскільки студенти самі усвідомлюють свою теоретичну та практичну підготовленість до реалізації отриманих компетенцій у своїй майбутній професійній діяльності. На основі самоаналізу робимо висновки про те, як удосконалити підготовку майбутніх фахівців у цьому напрямі, обговорюємо пропозиції щодо пошуку нових підходів, технологій навчання.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Таким чином, професійна підготовка майбутніх соціальних працівників повинна враховувати тенденцію до постійного розширення спектру соціальних проблем і відповідно – диференціацію об'єктів соціального впливу та надання соціальних послуг. Однією з таких актуальних проблем сьогодні є проблема торгівлі людьми. У цьому контексті опанування майбутніми фахівцями соціальної сфери навчальної дисципліни «Запобігання торгівлі людьми» сприяє підвищенню їх професійної компетентності. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів зазначеної проблеми. У подальшому доцільно проаналізувати зміст та шляхи впровадження інтерактивних технологій (театральних, ігрових, особистісно-орієнтованих та ін.) у професійну підготовку соціальних працівників до профілактики торгівлі людьми.

Література

Добриня О.А., Басова Т.В. Диагностическая школа в социальной работе : оценка гуманистического потенциала / О.А.Добриня, Т.В.Басова // Международный научный журнал «Интерактивная наука». -2017. - №11. – С. 102-103. – DOI 10. 21661/г – 116841.

Запобігання торгівлі людьми в системі професійно-технічної освіти : навч.-метод. посібник / І.Д.Зверева, Р.М.Зеленський, Н.С.Калашник та ін.; Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда-Україна». – К.: Україна, 2008. – 284 с.

Звіт дослідження рівня обізнаності з явищем торгівлі людьми. – К.: Представництво МОМ в Україні, 2011. – 82 с.

Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І.Д.Зверевої. – Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. -536 с.

Ковальчук Л.Г. Соціально-педагогічні умови профілактики торгівлі дітьми: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. кандидата пед. наук: 13.00.05 – соціальна педагогіка / Людмила Ковальчук; Інститут проблем виховання АПН України. – Київ, 2010. – 20 с.

Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): підручник / М.П.Лукашевич, Т.В.Семигіна. – К.: Каравела, 2009. – 368 с.

Моніторинг виконання Державної програми протидії торгівлі людьми на період до 2010 року та проблемні питання підготовки нової програми / заг. ред. К.Б.Левченко. – К.: 2010. – 32 с.

Моніторинг виконання Державної програми протидії торгівлі людьми на період до 2010 року / заг. ред. К.Б.Левченко. – К.: Агентство «Україна», 2010. – 80 с.

Річний звіт Центру «Ла Страда-Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://la-strada.org.ua>.

Соціальна профілактика торгівлі людьми: навч.-методичний посібник / за ред. К.Б.Левченко, І.М.Трубавіної. – К.: Агентство «Україна», 2007. – 352 с.

Статистика справ постраждалих від торгівлі людьми Представництва МОМ в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://en.stoptrafficksng.org>.

PREPARATION FUTURE SOCIAL WORKERS UNDER HIGHER EDUCATION TO PREVENT TRAFFICKING

Antonina Kononchuk, Ph.D., Associate professor, doctoral candidate
Department of Social Work Taras Shevchenko Chernihiv National Pedagogical
University, Chernihiv, Ukraine, Antonina_Kononchuk@mail.ru

Abstract. *The article deals with social importance and urgent need for preventive social and educational work on prevention of human trafficking in Ukraine. Found to have insufficient professional training of social workers to work with different category "risk groups", especially with young people, and therefore determined that one of the important tasks of training future social workers at the present stage of development of Ukrainian society is the proper organization of educational training students on prevention of trafficking as one of the important areas of countering this gross violation of human rights.*

Presented study the possibility of such an example training of future social workers in Nizhyn Gogol State University within the academic discipline called "Prevention of human trafficking." The course is 90 hours, 14 hours set aside for lectures, 16 hours - for practical classes, 60 hours - for independent work. Type of final control – credit. Academic discipline includes two content modules. First - dedicated to the theoretical foundations of human trafficking as a human rights violation. The second - the prevention of human trafficking, which highlight the approaches, principles, social and educational conditions of preventive work and cooperation between different actors activities to prevent trafficking.

Revealed that during such training future social workers master the techniques and technology of preventive work with different target groups, determine the range of potential partners and the scope of their competence in professional interaction to prevent trafficking.

Keywords: *training; social worker; human trafficking; human rights; prevention of trafficking; preventive work.*

References

Dobrina O. A. Diagnostic school in social work : assessment of humanistic potential / O. A. Dobrina, T. V. Basova // Interactive science. – 2017. – №11. – p.102-103. – DOI 10.21661/r-116841.

Prevention of trafficking in the system of vocational education: Teach metod. manual / I.D.Zvyeryeva, R.M.Zelensky, N.S.Kalashnyk etc.; International Women's Rights Center "La Strada-Ukraine". – K.: Ukraine, 2008. – 284 p.

The report studies the awareness of human trafficking. – K.: Ukraine IOM, 2011. – 82 p.

Encyclopedia of professionals social / under total. Ed. prof. I.D.Zvyeryevoyi. – Kyiv, Simferopol: Universum, 2012. – 536 p.

Kovalchuk L. H. Socio-pedagogical conditions of prevention of child trafficking: dis. on PhD in ped. sciences: 13.00.05 - Social Pedagogy / Lyudmila Kovalchuk; Institute of Education APS of Ukraine. - Kyiv, 2010. - 20 p.

Lukashevych M. P. Social work (theory and practice): textbook / M. P. Lukashevych, T. V. Semygina. – K.: Caravel, 2009. – 368 p.

Monitoring implementation of the State Program against Trafficking by 2010 and concerns the preparation of a new program / common. Ed. K. B. Levchenko. - K.: 2010. - 32 p.

Monitoring implementation of the State Program against Trafficking by 2010 / common. ed. K. B. Levchenko. - K.: Agency "Ukraine", 2010. - 80 p.

Annual report of the Center "La Strada-Ukraine" [Electronic resource]. - Access: <http://la-strada.org.ua>.

Social prevention of trafficking: Teach handbook / ed. K.B.Levchenko, I.M.Trubavinoyi. - K.: The agency "Ukraine", 2007. - 352 p.

Statistics of cases of trafficked IOM Ukraine [electronic resource]. - Access: <http://en.stoptrafficksng.org>.
